ТЫЗЭКЪОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос адыга

1923-рэ илъэсым гъэтхапэм къыщегъэжьагъэу къыдэкIы

№№ 196 — 197 (20709)

2014-рэ илъэс

БЭРЭСКЭШХУ ЧЪЭПЫОГЪУМ и 17

къыхэтыутыгъэхэр икIи нэмыкI къэбархэр тисайт ижъугъотэщтых
WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Адыгеим игъогухэр зэрагъэцэкIэжьхэрэр, зэрэзэтырагъэпсыхьэхэрэр зэкIэми непэ тинэрылъэгъу. ЫпэкIэ автомобиль гъогухэм язытет зэрэдэим водительхэм гумэкIыгъуабэ къафихьыщтыгъ.

Гъогухэр агъэцэкIэжьых

Адыгеим гъогукIэхэр щышIыгъэнхэм икIи игъэкIотыгъэ гъэцэкIэжьынхэр яшIылIэгъэнхэм мэхьанэшхо зэриIэр Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан ипсалъэ пчъагъэрэ къыщыхигъэщыгъ. АщкIэ гухэлъэу щыIэхэр гъэцэкIэгъэнхэм фэшI федеральнэ икIи республикэ бюджетхэм къатIупщыгъэ ахъщэр агъэфедэ, ащ ишIуагъэкIэ мы аужырэ илъэсхэм тишъолъыр гъэхъэгъэ гъэнэфагъэхэр ышIыгъэх.

Адыгэ Республикэм псэолъэшIынымкIэ, транспортымкIэ, псэупIэ-коммунальнэ икIи гъогу хъызмэтхэмкIэ и Министерствэ къызэрэщытIауагъэмкIэ, непэрэ мафэхэм яхъулIэу Адыгеим игъогухэр километрэ мини 4,7-рэ мэхъу. Километрэ 206,6-м федеральнэ икIи километрэ 1384,9-м шъолъыр мэхьанэ яI. 2012-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу республикэм игъогухэм яфонд икIэрыкIэу агъэпсыжьыгъ, ащ ишIуагъэкIэ Iофхэм язытет бэкIэ нахьышIу хъугъэ.

Мэзэ заулэкIэ узэкIэIэбэжьмэ, Мыекъуапэ игъогухэр агъэцэкIэжьынхэм фэшI Адыгеим игъогу фонд сомэ миллиони 100 фэдиз къытIупщыгъ. Мылъкоу къаIэкIэхьагъэм Iофыр къыгъэпсынкIагъ. Ащ ишIуагъэкIэ, автомобильхэр нахьыбэу зыщызекIохэу икIи гъогухэм язытет нахь зыщыдэйхэ чIыпIэхэм апэ гъэцэкIэжьынхэр арашIылIэх.

Мы уахътэм Мыекъуапэ игъогухэу игъэкIотыгъэ гъэцэкIэжьынхэр зэрашIылIэхэрэм ащыщых урамэу Пионерскэр (урамэу Чкаловым ыцIэ зыхырэм къыщегъэжьагъэу я 8-рэ Мартэм нэс); урамэу Первомайскэм иIахьитIу (урамэу Победэм къыщегъэжьагъэу Лениным ыцIэ зыхырэм нэс, лъэсрыкIо гъогухэр къыхиубытэхэу) икIи урамэу Первомайскэр (урамэу Победэм къыщегъэжьагъэу Лениным ыцIэ зыхырэм нэс). IофшIэнхэр зыгъэцакIэрэр зэлъыхигъэ Iахьзэхэлъ обществэу «Мыекъопэ ДРСУ-р» ары.

Джащ фэдэу Джэджэ районым иавтомобиль гъогухэм ащыщхэми мы мафэхэм гъэцэкIэжьынышхохэр ащэкIох. Мыщ ыпэкIэ, гъэмафэм, поселкэу Гончаркэм икIэу станицэу Къэлэр мэз (Келермесскэм) екIурэ гъогур агъэкIэжьыгъ. Ащ нэмыкIэу, Джаджэ иурамэу «Эскадронная» зыфиIоу поселкэу Зарям екIурэм иавтомобиль гъогу гъэцэкIэжьын IофшIэнхэр рашIылIагъэх.

Мы уахътэм ехъулIэу район гупчэм иурам шъхьаIэу Краснэм, урамэу Почтовэм къыщегъэжьагъэу автостанцием екIурэ гъогухэм игъэкIотыгъэ гъэцэкIэжьынхэр ащэкIох. Ахэм Iоф ащызышIэрэ специалистхэм къызэраIуагъэмкIэ, псырыкIуапIэхэр чIалъхьэх, асфальт тыралъхьэ, зэхагъэтхъыкIых, тамыгъэхэр агъэуцух.

Джэджэ район администрацием иIофышIэхэм къызэраIорэмкIэ, тапэкIи мыщ фэдэ гъэцэкIэжьынхэр муниципальнэ образованием щыкIощтых.

УФ-м хэгъэгу кIоцI Iофхэмкэ и Министерствэ АР-мкIэ икъэралыгъо автоинспекцие зэрэхигъэунэфыкIырэмкIэ, гъогухэм къатехъухьэрэ хъугъэ-шIагъэхэр нахьыбэрэмкIэ къызыхэкIырэр ахэм язытет зэрэдэир ары. Арышъ, гъогурыкIоныр щынэгъончъэнымкIэ район администрацием ипащэ тхьамэтагъор зыщызэрихьэрэ комиссием изэхэсыгъохэм урамхэм, гъогухэм язытет темыгущыIэхэу къыхэкIырэп.

— Илъэс къэс гъогу хъызмэтым пэIухьэрэ ахъщэм зэрэхэдгъэхъощтым тыпылъ, арэу зыхъукIэ, гъэцэкIэжьын IофшIэнэу зэшIотхыхэрэми япчъагъэ хэхъо. ГущыIэм пае, 2007-рэ илъэсым гъогухэм ягъэцэкIэжьын икIи язэтегъэпсыхьан сомэ миллион 570-рэ фэдиз Адыгеим щыпэIуагъэхьэгъагъэмэ, мыгъэ АР-м игъогу фонд къытIупщыгъэ ахъщэр миллиардым ехъу, пчъагъэр фэдитIукIэ нахьыбэ хъугъэ, — къыхигъэщыгъ АР-м и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан.

КIАРЭ Фатим.

АКТИВЫМ ИИЛЪЭСХЭМРЭ ЗЭФЭХЬЫСЫЖЬХЭМРЭ

ЯшIэныгъэ шэпхъэ лъаг

Бэзэхэр зыщызэрагъэшIэрэ Гупчэу «Активыр» 1993-рэ илъэсым чъэпыогъум и 15-м Мыекъуапэ къыщызэIуахыгъ. Зэфэхьысыжьхэр ымышIхэу еджэрэр щыIэныгъэм щыгъуащэу тырехьылIэ. «Активыр» дунаим щашIэнымкIэ апэрэ мафэхэм къащыублагъэу гъогу тэрэз теуцуагъ. ИщыкIэгъэ мылъкум, еджапIэм хэхъоныгъэхэр афишIыхэзэ, егъэджэн программэр шэпхъэ лъагэмэ алъыкIигъэхьагъ. Великобританием, Францием, Тыркуем, Германием, США-м, нэмыкIхэм ащагъэфедэрэ дунэе егъэджэныр «Активым» щыIэныгъэм щыпхырещы.

Великобританием щыцIэрыIо Кембридж университетым 1998-рэ илъэсым къыщыублагъэу «Активым» иеджакIохэм ушэтынхэр щатых. ШIэныгъэу тиныбжьыкIэхэм къагъэлъагъорэр зэфэхьысыжьмэ, анахь дэгъухэм ащыщых.

(ИкIэух я 12-рэ н. ит).

Шъусакъ!

Росгидрометымрэ Гупчэу «Антистихия» зыфиIорэмрэ къызэратыгъэмкIэ, чъэпыогъум и 17-м Краснодар краимрэ Адыгэ Республикэмрэ ощхышхо къащещхын, ошъу къащехын, пчыкIэ оешхо къащыхьун, зы такъикъым метрэ 20 — 25-рэ илъэшыгъэу жьыбгъэр къащепщэн ылъэкIыщт.

Краснодар краимрэ Адыгэ Республикэмрэ ямуниципальнэ образованиехэм ошIэ-дэмышIэ тхьамыкIагъохэр къащыхъунхэ, жьыбгъэм электроэнергиер зэрыкIорэ гъучIычхэр зэпитхъынхэ, рекламэхэр зыпылъэгъэ пкъэухэр рикIыкIынхэ, унашъхьэхэр тыритхъынхэ, псэупIэ-коммунальнэ хъызмэтым иIофхэр къызэтыриIэжэнхэ ылъэкIыщт. Автомобиль, мэшIоку гъогухэм, дамбэхэм, чIыпIэ оххэм псы къатеоным ищынагъо щыI.

Ощхышхохэм апкъ къикIыкIэ ятIэу, мыжъоу къецохъохыщтхэм мэшIоку, автомобиль гъогухэр зэщагъэкъонхэ алъэкIыщт.

Тигъэзетеджэ лъапIэхэр!

2015-рэ илъэсым иапэрэ илъэснукъо кIэтхэгъу уахътэр макIо. Урысыем и Почтэ икъутамэу АР-м щыIэм къыгъэуцугъэ кIэтхапкIэхэр шъугу къэтэгъэкIыжьых:

52161-рэ индекс зиIэмкIэ — **сомэ 892-рэ чапыч 62-рэ** (гъэзетыр тхьамафэм тфэ къыдэкIы).

В2161-рэ индекс зиIэмкIэ — **сомэ 884-рэ чапыч 92-рэ.**

52162-рэ индекс зиIэмкIэ — **сомэ 874-рэ чапыч 50-рэ.**

14289-рэ индекс зиIэмкIэ — **сомэ 260-рэ чапыч 46-рэ** (гъэзетыр тхьамафэм зэ, бэрэскэшхо мафэм, телепрограммэр игъусэу къыдэкIы).

Мыекъуапэ дэт организациехэм экземпляр **15-м къыщымыкIэу** къыратхыкIымэ, зы экземплярым ыосэщтыр **сомэ 200.** Ащ редакцием кIегъатхэх икIи афещэжьы.

«Адыгея-Интерсвязь» зыфиIорэ организацием икиоскхэу Мыекъуапэ дэтхэм илъэснықъо кIэтхапкIэу ягъэур — **соми 150-р** — къэнэжьы. Гъэзетыр къызщыратхыкIырэ киоскым ежь-ежьырэу чIахыжьы. Гъэзетэу «Адыгэ макъэм» иредакцие дэжь щыт киоскми **соми 150-кIэ** тигъэзет шъущыкIэтхэн шъулъэкIыщт.

Ныбджэгъу лъапIэхэр! ШъукIатх лъэпкъ гъэзетым.

Редакциер

Адыгеим и Премьер-министрэ къулыкъу заулэмэ яIофшIакIэ зэримыгъэразэрэр къыIуагъ

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат тыгъуасэ зэхищэгъэ зэIукIэгъур зыфэгъэхьыгъагъэр къалэу Мыекъуапэ мэ Iаеу дэт хъугъэм епхыгъэу Iофхэм язытет зыфэдэ хъугъэр ары. Мыекъуапэ имэрэу Александр Наролиным, Роспотребнадзорым и ГъэIорышIапIэу Адыгеим щыIэм ипащэу Сергей Завгороднем ыкIи тыкъэзыуцухьэрэ дунаим икъэухъумэнкIэ Адыгэ Республикэм щыIэ ГъэIорышIапIэм ипащэ игуадзэу Ешэ Аслъан КъумпIыл Мурат къыфаIотагъ уплъэкIунхэу ашIыгъэхэм афэхъугъэ кIэуххэм яхьылIагъэу.

Мэ Iаеу аммиакым ехьщырэу щытымкIэ блэкIыгъэ тхьамафэм ыкIэхэм адэжь Мыекъуапэ щыпсэухэрэр тхьаусыхэхэ зыхъугъэр. Ащ къыкIэлъыкIогъэ мафэхэм къакIоцI ведомствэ зэфэшъхьафхэм яспециалистхэр ыкIи Мыекъуапэ иадминистрацие иIофышIэхэр чIыпIэ зэфэшъхьафхэм ащыIагъэх ыкIи ащ фэдэ мэ Iаер къызыдикIын ылъэкIыщт чIыпIэу зэгуцафэхэрэр къаплъыхьагъэх: пыдзэфэ пытэхэм яитэкъупIэхэр, «Майкопводоканалым» иукъэбзалъэхэм къапэIулъ чIыпIэхэр, мэкъумэщ предприятиехэр ыкIи фермэхэр, ахэм ахэхьэх Ханскэ чэтэхъо фабрикэмрэ «Киево-Жураки» зыфиIорэмрэ, джащ фэдэу нэмыкI псэуалъэхэр.

КъумпIыл Мурат мы IофымкIэ пшъэдэкIыжь зыхьырэ къулыкъухэм яIофшIакIэ пхъашэу ыумысыгъ, шIуагъэ къытэу ыкIи псынкIэу зэрэзэдэмылажьэхэрэр хигъэунэфыкIыгъ.

— Мары тхьамафэ хъугъэу къулыкъу заулэмэ цIыфхэм гумэкIыгъо къафэзыхьырэ мэр къызхэкIырэр агъэунэфын алъэкIырэп. Зэгуцэфэхэрэ псэуалъэхэр псынкIэу къакIухьанхэр, ищыкIэгъэ уплъэкIунхэр ашIынхэр, ащ дакIоу къэбарыр зэлъагъэIэсыжьынышъ, кIэух джэуап цIыфхэм анагъэсыжьынныр ащ фэдизэу къина? Премьер-министрэр къыхэмыхьэмэ ар зэшIуахын амылъэкIынэу щыта? — къыIуагъ КъумпIыл Муратэ.

Тыкъэзыуцухьэрэ дунаим икъэухъумэнкIэ Адыгэ Республикэм щыIэ ГъэIорышIапIэм ипащэ игуадзэу Ешэ Аслъан къызэриIуагъэмкIэ, къалэм къыпэIулъ чIыпIэхэр зауплъэкIухэм а мэ Iаем икъэкIуапIэу хъун зылъэкIыщт псэолъитIу специалистхэм къыхагъэщыгъ. Ханскэ аэродромым ихьанэ-гъунэ гектар 0,05-рэ фэдиз хъурэ чIыгу Iахьым метри 3,5-рэ фэдиз илъэгагъэу ебз зэтелъ щагъэунэфыгъ. Джащ фэдэу псэупIэу Родниковскэм ащ фэдэ ебз зэтелъ чIыпIитф фэдиз къыщыхагъэщыгъ.

Роспотребнадзорым и ГъэIорышIапIэу Адыгэ Республикэм щыIэм иIэшъхьэтетэу Сергей Завгороднем лабораторнэ ушэтынхэу ашIыгъэхэм якIэуххэм афэгъэхьыгъэу къыIотагъ. Ащ къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, Мыекъуапэ ижь щынагъо къызпыкIын ылъэкIыщт веществоу хэлъхэр шапхъэм дештэх. ПшъэдэкIыжьэу ыхьырэмкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зиIэ IофшIапIэу «ЕвроХим-БМУ-м» (Белореченскэ химкомбинатыр) исанитарнэ лабораторие ащ къыIуагъэр къыгъэшъыпкъэжьыгъ. Жьым имониторинг епхыгъэ Iофтхьабзэхэр предприятием зэрехьэх ыкIи ар зыдэщыт чIыпIэм елъытыгъэу жьыбгъэм темыр-къохьэпIэ лъэныкъомкIэ зызигъазэкIэ, уплъэкIунхэр ашIых.

Адыгеим и Премьер-министрэу КъумпIыл Муратэ пшъэдэкIыжь зыхьырэ къулыкъухэм япащэхэм пшъэрылъ афишIыгъ яIофшIэн нахь агъэчанынэу. Къэбар жъугъэм иамалхэм ялIыкIохэр ягъусэхэу а мэ Iаем икъэкIуапIэкIэ зэгуцафэхэрэм ащыIэнхэу, Iофхэм язытет зыфэдэ хъугъэр игъэкIотыгъэу журналистхэм къафаIотэнэу, гумэкI къызпыкIырэ Iофыгъор зэшIохыгъэнымкIэ Iофтхьабзэу зэшIуахыхэрэм ащагъэгъозэнхэу ыкIи тапэкIэ мыщ фэдэ къэмыхъуным анаIэ тырагъэтынэу игъо афилъэгъугъ.

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэ ипресс-къулыкъу

***

Мыекъуапэ мэ Iаеу дэурэр къызхэкIэу агъэунэфыгъэм тыкIогъагъ. Къалэм пэмычыжьэу щыт псэупIэу Родниковскэм дэжь ебзэу ыкIи чэтцуеу щыратэкъугъэхэр тлъэгъугъэх. Роспотребнадзорым АдыгеимкIэ и ГъэIорышIапIэ, АР-м ошIэ-дэмышIэ IофхэмкIэ и Министерствэ, тыкъэзыуцухьэрэ чIыопсым икъэухъумэн и ГъэIорышIапIэ яспециалистхэр, Мыекъуапэ иадминистрацие ипащэ игуадзэу Аулъэ Юрэ мы чIыпIэм къекIолIагъэх. ГумэкIыгъом идэгъэзэжьын пае мыхэм зэшIуахырэ Iофхэм тащагъэгъозагъ.

Мэ Iаер къэзыгъэурэ чIыпIэр зэкIэмкIи сотыхитф мэхъу. Ащ метрищырэ нықъорэ илъэгагъэу ебз телъ. Чъэпыогъум и 15-м уплъэкIунэу ашIыгъэхэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкIэ, мы чIыпIэм аммиакэу жьым щыхэтыр шапхъэхэм фэди 5-кIэ анахьыбагъ. ЗэрагъэунэфыгъэмкIэ, чIыгур зиер Москва щэпсэу. Ащ гущыIэгъу зэрэфэхъущтхэм непэ ыуж итых.

Мыекъуапэ мэ Iаер зэрэдэурэм цIыфхэр лъэшэу ыгъэгумэкIыгъэх, ау Роспотребнадзорым АР-мкIэ и ГъэIорышIапIэ икъулыкъушIэхэм уплъэкIунэу ашIыгъэхэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкIэ, цIыфхэм жьэу къащэрэр къягоонэу щытэп. Ар шапхъэу щыIэхэм адештэ.

Мыекъуапэ щыпсэухэрэм гумэкIыгъоу яIагъэм идэгъэзыжьын ыпэкIэ зигугъу къэтшIыгъэ ГъэIорышIапIэхэм якъулыкъушIэхэр яшъыпкъэу ыуж итых ыкIи охътэ кIэкIым къыкIоцI ар зэшIохыгъэ хъунэу мэгугъэх.

ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнай.

ХэбзэIахьхэр **игъом птынхэ фае**

Мыекъопэ районым ихэбзэухъумэкIо къулыкъухэм ямежведомственнэ зэхэсыгъоу мы мафэхэм щыIагъэм иIофшIэн хэлэжьагъ муниципальнэ гъэпсыкIэ зиIэ «Мыекъопэ районым» иадминистрацие ипащэу Алексей Петрусенкэр.

ХэбзэIахьхэр ыкIи аугъоихэрэр игъом зымытхэрэм, мы лъэныкъомкIэ хэбзэгъэуцугъэр зыукъохэрэм апэшIуекIогъэным епхыгъэ Iофыгъохэм зэхэсыгъом щатегущыIагъэх, пшъэрылъ шъхьаIэхэр ыкIи тапэкIэ анахьэу анаIэ зытырагъэтыщтхэр агъэнэфагъэх. Iофтхьабзэм тхьамэтагъор щызэрихьагъ районым ипрокурорэу Алексей Зарецкэм.

КъэгущыIагъэхэм къызэрэхагъэщыгъэмкIэ, районым экономикэ хэхъоныгъэхэр ышIынхэмкIэ зишIогъэшхо къэкIонэу щыт хэбзэIахьхэмрэ аугъоихэрэмрэ алъэныкъокIэ непэ гумэкIыгъохэр, щыкIагъэхэр щыIэх. МыщкIэ хэбзэухъумэкIо къулыкъухэм Iоф зэрашIэрэм уигъэрэзэпэнэу щытэп.

Районым щыпсэухэрэм ащыщыбэм унэе предпринимателэу Iоф ашIэнымкIэ фитыныгъэ къязытырэ къэралыгъо регистрациер акIурэп. Ащ къыхэкIыкIэ, район бюджетым хэбзэIахьхэр икъу фэдизэу къыIэкIахьэхэрэп, чIэнагъэхэр ешIых. Мыщ фэдэ предпринимательхэм хьакъулахьхэр зэрамытхэрэм дакIоу, цIыфхэм афагъэцэкIэрэ фэIо-фашIэхэр нахьыбэрэмкIэ шапхъэхэм адиштэхэрэп.

Федеральнэ хьакъулахь къулыкъум АР-мкIэ имежрайон инспекциеу N 1-м къызэритырэмкIэ, 2014-рэ илъэсым чъэпыогъум и 1-м ехъулIэу Мыекъопэ районым щыпсэухэу хэбзэIахьхэр зытырэ нэбгырэ 2403-рэ учетым хэт. Ахэм ащыщэу 585-р организацие зэфэшъхьафых, 181-р унэе предпринимателых.

Зэхэсыгъом хэлэжьагъэхэм къызэраIуагъэмкIэ, хэбзэIахьхэм ыкIи аугъойхэрэм алъэныкъокIэ УФ-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ иотделэу Мыекъопэ районым щыIэм, мы муниципальнэ образованием хэхьэрэ къоджэ псэупIэхэм япащэхэм япшъэрылъхэр икъу фэдизэу агъэцакIэхэрэп, яIофшIэнкIэ щыкIагъэхэр яIэх. Iофыгъоу зытегущыIагъэхэм епхыгъэу тапэкIэ анахьэу анаIэ зытырагъэтыщт лъэныкъохэр къэзэрэугъоигъэхэм агъэнэфагъэх, унашъохэри ашIыгъэх.

(Тикорр.).

Дзэ къулыкъум **дащыщтых**

Мыекъопэ гарнизоным идзэ прокуратурэ къызэритыгъэмкIэ, Урысые Федерацием ицIыфхэр бжыхьэ дзэ къулыкъум дащыщтых.

Хэбзэгъэуцугъэу щыIэм къыдилъытэхэрэр агурыгъэIогъэнхэм, хабзэр зыукъохэрэр игъом къыхэгъэщыгъэнхэм апае Мыекъопэ гарнизоным идзэ прокуратурэ упчIэжьэгъу гупчэ щызэхащагъ. Дзэ къулыкъум ащэщтхэм япхыгъэ IофыгъохэмкIэ упчIэ зэфэшъхьафхэм яджэуапхэр мыщ щаратыщтых. Мафэ къэс сыхьатыр 9-м къыщегъэжьагъэу пчыхьэм сыхьатыр 6-м нэс а гупчэм зыфэжъугъэзэн шъулъэкIыщт.

Мыекъопэ гарнизоным идзэ прокуратурэ зыдэщыIэр: Адыгэ Республикэр, къ. Мыекъуапэ, ур. Краснооктябрьскэр, 14, офицерхэм я Унэ щагумкIэ укъычIэхьащт. «Линие плъырым» ителефон: 57-06-87-рэ, гъэпсэфыгъо ыкIи мэфэкI мафэхэм телефонэу 52-16-51-мкIэ дежурнэм шъукъеджэн шъулъэкIыщт.

Урысыем инэмыкI шъолъырхэм къулыкъур ащызыхьыщтыгъэхэу ыкIи ушъхьагъу зэфэшъхьафхэм къахэкIэу мыупчIэжьхэу къулыкъухьыпIэр къэзыбгынагъэхэм тапэкIэ дзэ къулыкъур зэрэлъагъэкIотэщтым ыкIи хабзэм тетэу а IофхэмкIэ унашъохэр зэраштэщтхэм япхыгъэу Мыекъопэ гарнизоным идзэ прокуратурэ зыфагъэзэнэу игъо афэтэлъэгъу.

Мыекъопэ гарнизоным идзэ прокурорэу, юстициемкIэ советник шъхьаIэу Б. Г. ОГАНЕСЯН.

ЦIЫФЫМРЭ ХАБЗЭМРЭ

Акъылыр былым, былымыр осэпс

Коррупциер къэралыгъом иэкономикэрэ обществэмрэ зэрарышхо язэхырэ, алъапсэ кIэзыутырэ уголовнэ бзэджэшIагъэхэм ащыщ. Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиным лъэпсэичэу ар гъэкIодыгъэн фаеу елъытэ. Коррупцием зэрэпэуцужьхэрэ шIыкIэр, мы лъэныкъомкIэ шэпхъэ правовой актхэу, хэбзэгъэуцугъэу аштагъэхэр зыфэдэхэр ыкIи ахэр зэрагъэфедэхэрэр, ащ фэдэ IофшIэныр зыпшъэ дэкIырэ кулыкъухэр къытфызэхифымэ тшIоигъоу IофшIэным ветеранэу, милицием иподполковникэу джыдэдэм отставкэм щыIэ, правовед-практикэу Вэрэкъо Рэмэзан Хьаджыбэчыр ыкъом бэмышIэу зыфэдгъэзагъ. Ащ 1980-рэ илъэсым СССР-м и МВД иапшъэрэ следственнэ еджапIэу Волгоград дэтыр къыухыгъ, джащыгъум сэнэхьатэу «Правоведение» зыфиIорэр ыIэ къыригъэхьагъ.

Рэмэзанэ Урысые общественнэ организациеу «Урысыем июристхэм я Ассоциацие» хэт, Адыгэ Республикэм ихьыкумышIхэм яквалификационнэ коллегие обществэм илIыкIоу хэт, Адыгэ Хасэм иIофшIэн чанэу хэлажьэ. Джыдэдэм Адыгэ къэралыгъо университетым июридическэ факультет уголовнэ-процессуальнэ правэмкIэ ыкIи криминалистикэмкIэ икафедрэ икриминалистическэ лабораторие ипащ.

1981-рэ илъэсым Iоф зэришIагъэм икIэуххэмкIэ милицием илейтенантэу, Мыекъопэ къэлэ исполкомым хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ иследственнэ отдел иследователэу Вэрэкъо Рэмэзанэ дипломэу «Исэнэхьатэгъу ныбжьыкIэхэмкIэ анахь следователь дэгъу» зыфиIорэмрэ 1982-рэ илъэсым щылэ мазэм 19-м Щытхъу тхылъэр къыфагъэшъошагъэх. Ар Урысые дунэе шIэныгъэ-практикэ конференциеу «Проблемы теории и практики раскрытия и расследования преступлений на современном этапе» зыфиIоу 2001-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 6 — 7-м Краснодар щыкIуагъэм хэлэжьагъ, следствиемкIэ, контрольнэ-ревизионнэ кулыкъум епхыгъэ IофшIэнымкIэ опытышхо иI.

— ГущыIэу «коррупциер» бэрэ къаIоу зэхэтэхы. Сыда ащ къикIырэр? Мы гущыIэр латиныбзэм къыхэкIыгъ, «зэщыгъэкъон», «зэIыгъэхьан» мэхьанэр иIэу агъэфедэ. 2008-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 25-м аштэгъэ Федеральнэ законэу «Коррупцием пэуцужьыгъэным ехьылIагъ» зыфиIорэм зэрэщыгъэнэфагъэмкIэ, коррупцием хэхьэх IэнатIэу аIыгъыр ашъхьэ IофкIэ къызэрэзфагъэфедэрэр, къуалъхьэ зэраштэрэр е зэраратырэр, яIэнатIэ къаритырэ фитыныгъэхэр ашъхьэ IофкIэ зэрагъэфедэхэрэр е хабзэм дэхыхэзэ, обществэмрэ къэралыгъомрэ яфедэхэм апэшIуекIохэзэ, ахъщэм е нэмыкI мылъкум кIэнэцIыхэзэ, IэнатIэу зыIутыр ашъхьэ, е нэмыкI горэм пае зэрагъэфедэрэр, е нэмыкIхэм хэбзэнчъэу зигугъу къэтшIыгъэхэм ащ фэдэ фэгъэкIотэныгъэхэр зэрафашIыхэрэр, джащ фэдэу юридическэ лицэм ыцIэкIэ ыкIи ифедэ хэлъэу ыпшъэкIэ зигугъу къэтшIыгъэ бзэджэшIагъэу зэрахьэхэрэр.

ЦIыфыр пыут зэхъулIэрэ, ынапэ тезыхырэ коррупцием пэуцужьыгъэнымкIэ, ащ ихьыухэм цIыфхэр арымыфэнхэмкIэ къэралыгъом IофтхьэбзабзэзэрехьэгъуцIэ. ГущыIэм пае, коррупцием пэшIуекIорэ Советыр Урысые Федерацием и Президент дэжь 2008-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу щызэхэщагъ, коррупцием зэрэпэуцужьыщтхэ Планыр, антикоррупционнэ законхэр, Президентым иуказхэу къэралыгъо, муниципальнэ кулыкъушIэхэм, къэралыгъо корпорациехэм япащэхэм яIофшIэн зэрэзэхащэрэм нахьышIоу лъыплъэгъэнхэм атегъэпсыхьагъэхэр къыхахыгъэх ыкIи аухэсыгъэх.

Тиреспубликэ программэу «2014 — 2016-рэ илъэсхэм коррупцием ышъхьэ къемыгъэIэтыгъэныр» зыфиIорэр щаштагъ, къолъхьэ тын-Iыхыным пэуцужьыгъэнымкIэ Совет Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэ дэжь щызэхащагъ, Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие и ГъэIорышIапIэу къэралыгъо къулыкъум, кадрэ политикэм, коррупцием пэшIуекIогъэным япхыгъэ Iофыгъохэм язэшIохын фэгъэзагъэм къэралыгъо граждан къулыкъушIэхэм япшъэрылъхэр агъэцакIэхэзэ, къуалъхьэ къаIамыхмэ мыхъунэу зыратъэзэхэкIэ зэрэзекIонхэ фаер къафызэхефы, ащкIэ къэбархэр Администрацием иофициальнэ Интернет-сайт рагъотэщтых.

Гъэзетэу «Адыгэ макъэр» ренэу къисэтхыкIышъ, Адыгэ Республикэм финансхэмкIэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм архитектурэмрэ къэлэгъэпсыныммрэкIэ и Комитет, Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ 2014 — 2016-рэ илъэсхэм коррупцием зэрэпэшIуекIощтхэ планыр 2014-рэ илъэсым ичъэпыогъу мазэ шъуигъэзет къызэрэхиутыгъэм сыщыгъуаз. Ащ фэдэ планыр Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэ, Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерстви, нэмыкI ведомствэхэми къагъэхьазырыгъ ыкIи яофициальнэ Интернет-сайтхэм арагъэхьагъ. А пстэуми сакъытегущыIэнэу джыдэдэм амал сиIэпышъ, Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ мы лъэныкъомкIэ ышIэхэрэм нахь игъэкIотыгъэу сакъыщыуцу сшIоигъуагъ.

Зигугъу къэсшIыгъэ министерствэм къолъхьэ тын-Iыхыным пэшIуекIорэ Iофтхьабзэхэр ренэу зэрехьэх. Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ 2014-рэ илъэсым мэзаем и 13-м къыдигъэкIыгъэ унашъомкIэ ухэсыгъэ хъугъэ планэу 2014 — 2016-рэ илъэсхэм ателъытагъэм епхыгъэу а IофшIэныр макIо.

Къолъхьэ тын-Iыхыным пэуцужьыгъэнымкIэ министерствэм мы къыкIэлъыкIорэ Iофтхьабзэхэр зэрехьэх:

1) зэзэгъыныгъэхэу зэдашIыгъэхэм, ахэм афэхъугъэ зэхьокIыныгъэхэм кIуачIэ ямыIэжь зэрэхъугъэм япхыгъэ къэбархэр Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ къыфэIорышIэрэ учреждениехэм, чIыпIэ кулыкъухэм япащэхэм алъегъэIэсых;

2) чIыпIэ кулыкъухэм ыкIи учреждениехэм мылъкум, хахъохэм афэгъэхьыгъэ къэбархэмкIэ мониторинг зэхещэ;

3) къэралыгъо зэзэгъыныгъэхэм яреестрэ икъоу къэбарыр хэгъэхьэгъэнымкIэ Iофтхьабзэхэр зэрэзэшIуахыхэрэр, джащ фэдэу товархэр щэфыгъэнхэмкIэ, фэIо-фашIэхэмкIэ хэбзэгъэуцугъэхэм къыдалъытэрэ пшъэрылъхэр учреждениехэм зэрагъэцакIэхэрэр еуплъэкIу.

Къолъхьэ тын-Iыхыным пэуцужьыгъэнымкIэ федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм къыдилъытэрэ Iофыгъохэм адиштэу шэпхъэ правовой актхэр министерствэм егъэпсых.

Министерствэмрэ чIыпIэ кулыкъухэмрэ яIофышIэхэр зэгъусэхэу Урысые Федерацием ихэбзэгъэуцугъэхэм къыдалъытэрэ пшъэрылъхэр тэрэзэу къэралыгъо къулыкъушIэхэм агъэцэкIэнхэм пае зэхэфын IофшIэнхэр зэшIуахых.

2009-рэ илъэсым шэкIогъум и 10-м министерствэм къыдигъэкIыгъэ унашъоу «Къолъхьэ тын-Iыхыным епхыгъэу гуцаф зыфашIыгъэмкIэ макъэ ягъэIугъэным ехьылIагъ» зыфиIоу N 266-р зытетыр.

Министерствэм сайт гъэнэфагъэу иIэм IофшIэнэу зэшIуихырэм фэгъэхьыгъэ къэбархэр къехьэх, джащ фэдэу шэпхъэ правовой актхэр ыкIи нэмыкI материалхэр ащ ибгъотэнхэ плъэкIыщт. НэкIубгъоу «Стоп, коррупция!» зыфиIорэр ренэу агъэкIэжьы, цIыфхэр зыгъэгумэкIырэ Iофыгъохэмкiэ джэуапхэри къехьэх.

Урысые Федерацием и Генеральнэ прокуратурэ игъэIорышIапIэ КъыблэгъэпсыхьагъэхэмкIэ федеральнэ шъолъырым щыIэм къэралыгъо, муниципальнэ кулыкъур зэрахьырэм, къолъхьэ тын-Iыхыным пэуцужьыгъэным яхьылIэгъэ хэбзэгъэуцугъэр зэрагъэцакIэрэм прокурорхэм гъунэ зэрэлъафырэр ыкIи хабзэр къызэрэдалъытэрэр ренэу еуплъэкIу. Мы илъэсыр къызихьагъэм щегъэжьагъэу зигугъу къэтшIыгъэ хэбзэгъэуцугъэр гъогогъу мин 23-м ехъурэ аукъуагъэу Къыблэ федеральнэ шъолъырым ипрокурорхэм къыхагъэщыгъ ыкIи ащкIэ ищыкIэгъэ Iофтхьабзэхэр зэрахьагъэх.

Шэпхъэ-хэбзэ актхэр къыдагъэкIыхэ зыхъукIэ, Урысые Федерацием ишъолъырхэм якъэралыгъо хабзэ иорганхэм къэралыгъо кулыкъу IэнатIэхэм аIуагъахьэхэрэм апае квалификационнэ шапхъэхэу федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм къыщыдэмылъытагъэхэр шъолъырым щаштагъэхэу прокурорхэм агъэунэфыгъ. Джащ фэдэу кулыкъушIэхэм хахьоу, мылъкоу яIэм, хьарджэу ашIыгъэм, мылъкумкIэ пшъэрылъэу яIэм яхьылIэгъэ къэбархэр зэраIэкIагъэхьэрэ шIыкIэу федеральнэ кулыкъухэм агъэнэфагъэр пчъагъэрэ зэраукъуагъэри нафэ къэхъугъ.

ГущыIэм пае, Адыгэ Республикэм игъэцэкIэкIо хабзэ иIофышIэхэм яполномочиехэм яхьылIэгъэ шэпхъэ-хэбзэ акт заулэу республикэм щаштэгъагъэхэм фитыныгъэ къаратыщтыгъ лъыхъун Iофтхьабзэхэр зезыхьэрэ органхэм афагъэхьырэм фэдэ тхылъхэр гъэцэкIэкIо хабзэм ифедеральнэ кулыкъухэм афагъэхьынэу. Республикэм ипрокуратурэ кIэщакIо зэрэфэхъугъэм тетэу шэпхъэ-хэбзэ актхэр хэбзэгъэуцугъэм диштэу нэужым агъэпсыжьыгъэх.

Адыгэ Республикэм ипрокуратурэ ышIыгъэ унашъом тетэу ЗАГС-м игъэIорышIапIэ иIофышIэ 12-у фэтэрхэр, чIыгу Iахьхэр, автотранспортыр декларацием къыхезымыгъэубытагъэхэм пшъэдэкIыжь арагъэхьыгъ.

Мы илъэсым иапэрэ кIэлъэныкъо къэралыгъо, муниципальнэ кулыкъум, къолъхьэ тын-Iыхыным пэуцужьыгъэным яхьылIэгъэ хэбзэгъэуцугъэр гъогогъу 23702-рэ шъолъырым щаукъуагъэу прокурорхэм къыхагъэщыгъ. А хэукъоныгъэхэр дэгъэзыжьыгъэнхэм тегъэпсыхьагъэу тхылъ 1089-рэ хьыкумхэм аIэкIагъэхьагъ, нэмыкI тхылъ 5242-рэ арахьылIагъ. А тхылъхэм захаплъэхэм, нэбгырэ 4640-мэ пшъэдэкIыжь арагъэхьыгъ, IэнатIэ зыIыгъ нэбгырэ 98-мэ хабзэр амыукъонэу афагъэпытагъ. Прокурорхэр зэрэкIэлъэIугъэхэм тетэу нэбгырэ 917-мэ административнэ пшъэдэкIыжь арагъэхьыгъ. Прокурорхэм зэхагъэуцогъэгъэ уплъэкIунхэм яматериалхэмкIэ уголовнэ Iофи 164-рэ къызэIуахыгъ.

Коррупцием ихьытыу ифэгъэ кулыкъушIэм иIорэ ишIэрэ зэтефэжьырэп. Ар зэгупшысэрэр зы, ыIорэмрэ зэрэзекIорэмрэ нэмыкI шъыпкъ. Мылъкум дихьыхи, хабзэр зыукъуагъэр гъогу цIэнлъагъу зытеуцорэр. Ащ ицIыфыгъэ напэ тIэкIу-тIэкIоу чIинэзэ, нэмыкIхэм ямыхьакъ атырилъхьэу, пцIы ысэу регъажьэ. ЗэмкIэ иIоф зэпыфагъэ фэдэу къыщэхъуми, мытэрэзэу зэрэзекIуагъэр къычIагъэщын, агъэпщынэн зэралъэкIыщтым игупшысэ ренэу къызыдырехьакIы, рэхьатыгъо ыгъотырэп. НахьыбэрэмкIэ къолъхьэ тын-Iыхыным ихьытыухэм арыфэхэрэр фэIо-фэшIэ зэфэшъхьафхэм ягъэцэкIэн фэгъэзагъэхэр, хэбзэ къулыкъухэм аIутхэр, гъогурыкIонымкIэ шапхъэхэр амыукъонхэм лъыплъэрэ къэралыгъо инспекцием иIофышIэхэр ары. Ау ямысагъэ зыдашIэжьэу, заухыижьэу, афагъэгъунэу коррупционерхэм къыкIэлъэIугъэхэу тырихьылIагъэп. Ары Владимир Путиным къулыкъушIэхэмрэ экспертхэмрэ телевидениемкIэ зафигъазэзэ, коррупцием зэребэныжьхэрэр нахь агъэлъэшын фаеу зыкIиIуагъэр. Правовед шъыпкъэхэр сыдигъуи коррупционерхэм зэхахьытэрэ Iоф шIойхэм пхъашэу апэуцужьыщтыгъэх. Ахэр ары дунаир зэтезыIыгъэрэр, шъыпкъагъэр зыкъолъыр.

ГъэцэкIэкIо хабзэм иорганхэм анахьыбэмэ Урысыем ишъолъыр пстэуми яминистерствэхэм, ведомствэхэм, ячIыпIэ кулыкъухэм къолъхьэ тын-Iыхыным игъогупэ ащыпызыбзыкIырэ кулыкъухэр зэращызэхэщагъэхэр хэгъэунэфыкIыгъэн фае. 2010-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу коррупционнэ бзэджэшIагъэм пае административнэ хэбзэукъоныгъэхэм яхьылIэгъэ КодексымкIи, Уголовнэ кодексымкIи пщыныжь Урысыем щарагъэхьын алъэкIыщт. Урысые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 290-рэ статья зэритымкIэ, IэнатIэ зыIыгъэу къуалъхьэ зыштагъэр илъэс 15-м нэсэу хьапсым дагъэтIысхьан ыкIи къуалъхьэу къаIихыгъэм фэдэ 70-рэ хъурэ тазыр е къуалъхьэм фэдэ 20-м къыщегъэжьагъэу фэди 100-м нэс тазыр тыралъхьан, IэнатIэ гъэнэфагъэхэр ыIыгъын фимытхэу ашIын алъэкIыщт. Ау цIыф жъугъэхэр, къэбарлъыгъэIэс амалхэр, хэбзэухъумэкIо кулыкъухэр, нэмыкI кулыкъухэр къыхэмылажьэхэу къэралыгъом изакъоу а Iофыр зэрэфызэшIомыхыщтыр къэIогъэн фае.

Сэ цIыф пстэуми, къолъхьэ тын-Iыхыным ылъэхъагъэхэри ахэм зэрахэтхэу, IофышIу зафэрэ гъогу занкIэрэ афытемыкIынхэу, анапэ амыушIоинэу ясэIо. «Зэ упкIэн, тIо упкIэн, етIанэ ухэпкIэн» зэраIуагъэу, къымылэжьыгъэ мылъкум хэти етхьылIагъэп. Арышъ, янасып памыупкIыжьынэу, ящыIэныгъэ щэчалъэхэм арамылъханэу сыкъяджэ.

Хэбзэгъэуцуным щыкIагъэу фэхъухэрэм коррупциер къатэу бэрэ мэхъу. А лъэныкъомкIи зыщагъэпхъэшэн фае. Коррупцием илъахъэхэм зяшъумыгъэлъэхьэнэу, хэбзэгъэуцугъэхэм шъуадэмыхынэу, шъуифитыныгъэхэм къакIырагъэчэу афэшъумыдэнэу сышъоджэ. Цыфхэр социальнэу зэтеутыгъэ зэрэхъухэрэр лъэшэу дэи: зымэ ахъщэр зыдахьыжьыщтыр, адрэхэм ар къыздырахыщтыр ашIэрэп. Правэм ылъэныкъокIэ цIыф жъугъэхэм шIэныгъэу аIэкIэлъыр макIэ, граждански чаныгъэ икъоу къызыхагъафэрэп. ЦIыф напэм нахь лъапIэ зи зэрэщымыIэр, ар зэ зышъуушIоикIэ етIанэ гъэкъэбзэжьыгъуае зэрэхъущтыр зыщышъумыгъэгъупш. Джары адыгэхэм «Акъылыр былым, былымыр осэпс» зыкIаIуагъэри.

ЛЫШЭ Саныет.

Сурэтыр тезыхыгъэр Iэшъынэ Асльан.

ЯшIэныгъэ шэпхъэ лъаг

(ИкIэух).

Лъапсэм икъежьапI

ЕджапIэр зычIэт унэр зэтегъэпсыхьагъ. Куп пэпчъ нэбгыри 8 — 12 щеджэ. Уахътэм диштэрэ аудио-видеотехникэр, спутник телевидениер, тхылъеджапIэр, шхапIэр яIэх. «Активым» идиректорэу Аулъэ Сусанэ къызэрэтиIуагъэу, илъэс заулэм къыкIоцI кIэлэегъаджэхэр Великобританием, Германием, Тыркуем, Израиль къаращыщтыгъэх кIэлэеджакIомэ бзэу зэрагъашIэрэм елъытыгъэу. «Активым» опытэу иIэр ыгъэфедэзэ, инджылызыбзэр нахь куоу зыщакIурэ гупчэхэу Москва, Шъачэ, Краснодар, нэмыкIхэм адэтхэм зэпхыныгъэхэр адишIыгъэх.

Лъапсэу ышIыгъэр ыгъэпытэным фэшI щыIэныгъэм изэхъокIыныгъэхэр «Активым» къыделъытэх. IэкIыб къэралыгъуабзэхэр языгъэкIухэрэ кIэлэегъаджэхэм апае егъэджэнхэр зэхещэх, зекIо кIорэ еджакIохэм, кIэлэегъаджэхэм еджэнымкIэ, зэхэщэн IофыгъохэмкIэ IэпыIэгъу афэхъу.

«Активым» ишIушIагъэхэм анахьэу къахэдгъэщы тшIоигъор гъэсэныгъэм, культурэм, искусствэм гъэхъэгъэ ин ащызышIыхэу тиреспубликэ щыпсэурэмэ хэушъхьафыкIыгъэ шIухьафтынхэр зэрафишIыхэрэр ары. Адыгеим щапIугъэхэу Москва, Санкт-Петербург, нэмыкI къалэхэм ащеджэхэрэм ахъщэ тедзэхэр аретых. «Активыр» унэе еджапIэу щыт. Ащ къыхэкIэу шIэныгъэ щызэзыгъэгъоты зышIоигъомэ ыпкIэ атын фае. Ари къыдилъытэзэ, еджакIохэм ащыщхэм ахъщэ аIимыхэу регъаджэх.

ИнджылызыбзэкIэ, урысыбзэкIэ, нэмыкI бзэхэмкIэ тхыгъэхэр зэдзэкIыжьыгъэнхэмкIэ «Активым» цIыфхэм ишIуагъэ арегъэкIы. Мыекъуапэ, республикэм ирайонхэм, Краснодар краим ащыпсэурэ нэбгырэ 300 фэдизмэ «Активым» яшIэныгъэ щыхагъахъо.

Инджылызыбзэр къыхахы

ЗэкIэ еджакIохэр къэплъытэмэ, процент 90-м инджылызыбзэр зэрегъашIэ. Адыгабзэр зыкIурэр нахьыбэ хъугъэ. Тыркубзэр, французыбзэр, нэмыцыбзэр зэзыгъашIэ зышIоигъохэр щыIэх. Илъэс 21-м еджэкIо 7000-м ехъумэ яшIэныгъэ «Активым» щыхагъэхъуагъ.

1997-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу еджакIохэр «Активым» къычIетIупщых. 1998-рэ илъэсым апэрэ ушэтынхэр Кембридж университетым щатыгъэх. Студенти 174-мэ инджылызыбзэмкIэ ушэтынхэр дэгъоу акIугъэх.

Экономикэм, политикэм, спортым нахь зызыщаушъомбгъурэ уахътэм бзэхэм язэгъэшIэн имэхьанэ нахь зыкъиIэтыгъ. Апшъэрэ еджапIэхэр къэзыухыгъэхэр IофшIапIэхэм аштэхэ зыхъукIэ, «Активым» къащыратыгъэ тхылъым, анахьэу дунэе лъэгапIэ зиIэ сертификатым, мэхьанэ раты. ЗэдзэкIакIоу Iоф зышIэ зышIоигъохэм «Активым» къаритыгъэ тхылъыр агъэфедэн алъэкIыщт.

Кембридж университетыр

Ащ ушэтынхэр щызытыгъэ еджэкIо 14-мэ мы мафэхэм ятхылъхэр аратыжьыгъэх. «Активым» идиректор шъхьаIэу Едыдж Мэмэт шIэныгъэ зэзыгъэгъотырэ ныбжьыкIэхэм афэгушIуагъ. Дунэе сертификатхэр Кембридж университетым къащыратынхэм фэшI шIэныгъэ кууэр къэзыгъэлъэгъуагъэхэм тигуапэу ацIэхэр къетэIох: **Кристина Лантратовар, Ованес Оганян, ЛIыIужъу Данизэт, Карина Дохолян, Пэнэшъу Диан, Хьанапэ Камил, Шъаукъо Дан, Татьяна Фешинар, Владислав Чебонян, Анна Вариводинар, Еутых Замир, Анна Шаповаловар, Хъупэ Милан, Анна Технородовар.**

УрысыбзэкIэ, инджылызыбзэкIэ еджакIохэр зэхахьэм къыщыгущыIагъэх. Ованес Оганян «Активым» ипащэхэм, кIэлэегъаджэхэм зэрафэразэр къыIуагъ. ЛIыIужъу Данизэт ышыпхъу «Активым» щеджагъ. Дунэе сертификатыр къызэрэратыгъэм фэшI мэгушIо.

— «Активым» сыщеджэзэ пшъэшъэгъоу, нэIуасэу сиIэхэр нахьыбэ хъугъэх, — еIо ЛIыIужъу Данизэт. — Инджылызыбзэр сшIогъэшIэгъон къодыеп, щыIэныгъэм щысищыкIэгъэщт.

ЛIыIужъу Данизэт сэнэхьатэу къыхихыщтыр къытимыIуагъэми, IупкIэу къызэрэгущыIэрэм фэшI имурад къызэрэдэхъущтыр къэпшIэнэу щыт. Ипшъэшъэгъухэри ащ фэдгъэдагъэх.

Хъупэ Миланэ илъэси 6 ыныбжьэу «Активым» еджакIо къэкIуагъ. Инджылызыбзэр дэгъоу ешIэ. Англием, Испанием, Францием ащыIагъ. Нэмыцыбзэри, испаныбзэри зэригъэшIагъэх. Мыекъуапэ ия 34-рэ лицей щеджэ.

Бзэхэр зышIэрэм щыIэныгъэм нахь псынкIэу зыкъыщигъотыщт. Едыдж Мэмэтрэ Аулъэ Сусанэрэ «Активым» лъапсэу фашIыгъэр пытэ хъугъэ. М. Едыджым къызэриIуагъэу, еджапIэм хэхъоныгъэхэр ышIынхэмкIэ кIэлэегъэджэ дэгъухэр иIэх. Кембридж университетым ушэтынхэр щызытыгъэхэм якIэлэегъаджэхэу Къыкъ Марыетрэ Александра Стасевамрэ зэралъытэрэмкIэ, «Активым» ныбжьыкIэхэр дунаим хещэх. ЯщыкIэгъэ литературэр агъоты, нэрылъэгъу IэпыIэгъухэм ащыкIэхэрэп.

КIэлэегъаджэхэм, «Активым» ипащэхэм анахьэу янэплъэгъу рамыгъэкIырэр ны-тыхэм зэпхыныгъэу адыряIэр зэрэлъагъэкIотэщтыр ары. КIэлэеджакIохэм янэ-ятэхэу гущыIэгъу тызыфэхъугъэхэр егъэджэным ахъщэу, уахътэу тырагъэкIуадэрэм кIэгъожьыхэрэп, зыкъигъэшъыпкъэжьэу алъытэ.

Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэрэ «Активымрэ» зэдэлажьэх. Мыекъуапэ иадминистрацие гъусэныгъэ зыдашIыгъэр бэшIагъэ.

«Активыр» къэзыухыгъэхэр Москва, Санкт-Петербург, Сыбыр, IэкIыб хэгъэгухэм ащэлажьэх. ШIэныгъэм гъунапкъэ зэримыIэр еджакIохэм дэгъоу ашIэ, «Активым» гъэсэныгъэу щызэрагъэгъотырэр зэрэлъагъэкIотэщтым пылъых.

Сурэтхэр зэхахьэм къыщытетхыгъэх.

● ТЕАТРЭР

АдыгабзэкIэ къагъэлъэгъуагъэхэр

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахьимэ ыцIэ зыхьырэм ия 78-рэ илъэс IофшIэгъу ыублагъ. Чъэпыогъум и 3 — 15-м тиартистхэм спектакли 4 Мыекъуапэ къыщагъэлъэгъуагъ.

«Мэдэя», «Сомэ мин 600», «Дэхэбаринэ ихьакIэщ», «Псэлъыхъохэр» зыфиIохэрэ спектаклэхэр театрэм пыщагъэхэм къафагъэлъэгъуагъэх. Мыекъуапэ дэсхэм ямызакъоу, тирайонхэм, IэкIыб хэгъэгухэм къарыкIыгъэ адыгэхэр Лъэпкъ театрэм иIофшIагъэхэм яплъыгъэх.

М. Дзыбэм иконцерт

Къэбэртэе-Бэлъкъарымрэ Адыгеимрэ язаслуженнэ артистэу Дзыбэ Мыхьамэт иконцерт тиреспубликэ ифилармоние щыкIуагъ.

Театрэм испектаклэхэм, М. Дзыбэм ипчыхьэзэхахьэ афэгъэхьыгъэ еплъыкIэхэр къыхэтыутыщтых.

● БАСКЕТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Апэрэ ешIэгъур

«Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — «Тегас» Динской район — 79:70 (19:15, 18:16, 23:17, 19:22).

Чъэпыогъум и 15-м Мыекъуапэ щызэдешIагъэх.

«Динамо-МГТУ»: Бажунашвили — 13, Гапошин — 17, Хмара — 20, Еремин -11, Дудко — 14, Лундако, Георбелидзе, Милютин — 4, Лавриненко.

Командэхэр ятIонэрэу тыгъуасэ Мыекъуапэ щызэдешIагъэх. Апэрэ ешIэгъур «Динамо-МГТУ-м» къызэрихьыгъэм фэшI тыфэгушIо.

НэкIубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбый.

ЗэхэзыщагъэрыкIи къыдэзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыIэр:
385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэIорышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр **ПИ №ТУ23-00916**

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр 4046
Индексхэр 52161 52162
Зак. 3192

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьаIэр
Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр
МэщлIэкъо Саид

Редактор шъхьаIэм игуадзэр — пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр
Хъурмэ Хъусен